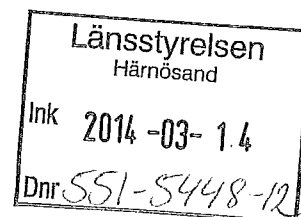

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-03-14
meddelad i Östersund

Mål nr M 1908-12

SÖKANDE

Mondi Dynäs Aktiebolag, 556114-9138
873 81 Väja

Ombud: Advokat [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan enligt miljöbalken om ändringstillstånd avseende ökad produktion av massa och oblekt kraftpapper vid anläggningarna i Väja, Kramfors kommun

Avrinningsområde: 38/39 N: 6985250 E: 638625 (SWEREF 99 TM)

DOMSLUT

1. Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Mondi Dynäs AB (Bolaget) tillstånd till ändrad verksamhet enligt miljöbalken vid anläggningarna i Väja innebärande en ökning av den årliga produktionen med 40 000 ton till 300 000 ton oblekt kraftpapper och en häremot svarande mängd pappersmassa.

2. Slutliga villkor

Allmänt

- Om inte annat följer av övriga villkor och delegationsförordnande skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget i målet har beskrivit och åtagit sig.

Utsläpp till luft

- Stofthalten i rökgaserna från imkondensor, mesaugn, sodapanna och barkpanna får som årsmedelvärden av minst tre mätningar per kalenderår inte överstiga följande värden:

Imkondensor	125 mg/m ³ ntg
Mesaugn	70 mg/m ³ ntg
Sodapanna	100 mg/m ³ ntg
Barkpanna	70 mg/m ³ ntg vid 6 % O ₂

Dok.Id 197101

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

3. Stofthalten i rökgaserna från oljepannan får som medelvärde per år inte överstiga 1,0 g/kg olja.
4. Svavelvätehalten i rökgaserna från sodapannan får som begränsningsvärde under 10 av årets 12 månader inte överskrida 10 mg/m³ ntg mer än 5 % av drifttiden per månad och heller inte överskrida 10 mg/m³ ntg mer än 3,5 % av drifttiden per kalenderår.
5. Svavelvätehalten i rökgaserna från mesaugnen får som begränsningsvärde under 10 av årets 12 månader inte överskrida 50 mg/m³ ntg mer än 10 % av drifttiden per månad och heller inte överskrida 50 mg/m³ ntg mer än 7 % av drifttiden per kalenderår.
6. Utsläppet av totalt gasformigt svavel från anläggningarna får som årsmedelvärde uppgå till högst 0,45 kg per ton massa.
7. Det samlade utsläppet av kväveoxider från processerna i verksamheten, räknat som NO₂, får uppgå till högst 500 ton per år.
8. Förbränning av starka luktgaser ska som månadsmedelvärde och begränsningsvärde under minst 10 av årets 12 månader uppgå till minst 99 % av sulfatfabrikens drifttid. Vidare ska förbränning av starka luktgaser som årsmedelvärde uppgå till minst 99,5 % av sulfatfabrikens drifttid.

Utsläpp till vatten

9. Från och med den 1 januari det andra året efter att produktionsvolymen för första gången överstigit 260 000 ton slutprodukt under ett kalenderår, får utsläppen av COD, SÄ(GF/A), P-tot och N-tot inte överstiga nedanstående begränsningsvärden. För de begränsningsvärden som ska beräknas som månadsmedelvärden gäller att minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret ska klara begränsningsvärdet för att detta ska anses uppfyllt.

Parameter	Månadsmedelvärde	Årsmedelvärde	Totalt (årsvärde)
COD	10,0 kg/ton slutprodukt		2 400 ton/år
SÄ(GF/A)	1,5 kg/ton slutprodukt		360 ton/år
P-tot		16 kg/dygn	
N-tot		160 kg/dygn	

Intill den 31 december året efter det år produktionsvolymen för första gången överskridit 260 000 ton slutprodukt får utsläpp av COD uppgå till högst 9,0 ton per dygn som årsmedelvärde och utsläpp av SÄ (GF/A) till högst 2,8 ton per dygn som årsmedelvärde.

Buller

10. Senast från den 1 januari två år efter det att produktionsvolymen för första gången överstigit 260 000 ton slutprodukt under ett kalenderår, får buller från verksamheten inte överstiga följande ekvivalenta värden vid bostadshus.

Vardagar måndag - fredag kl. 07.00 - 18.00	57 dB(A)
Nattetid kl. 22.00 - 07.00	47 dB(A)
Övrig tid	52 dB(A)

Nattetid kl. 22.00 – 07.00 får momentanvärdena inte överstiga 60 dB(A).

Intill dess ovanstående värden ska börja gälla, får buller från verksamheten inte överstiga följande ekvivalenta värden vid bostadshus.

Vardagar måndag - fredag kl. 07.00 - 18.00	60 dB(A)
Nattetid kl. 22.00 - 07.00	50 dB(A)
Övrig tid	55 dB(A)

Nattetid kl. 22.00 – 07.00 får momentanvärdena inte överstiga 65 dB(A).

Avfall

11. Bolagets avfallsplan ska uppdateras årligen och redovisas till tillsynsmyndigheten.

Energi

12. Bolaget ska årligen tillsammans med miljörapporten redovisa planerade energihushållningsåtgärder samt resultat av genomförda åtgärder.

Kontrollprogram

16. För verksamheten ska finnas ett aktuellt kontrollprogram som möjliggör bedömning om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och lämnas till denna senast tre månader efter det att domen i tillståndsdelen vunnit laga kraft.

3. Övrigt*Miljökonsekvensbeskrivning*

Mark- och miljödomstolen finner att den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Igångsättningstid

Den tillståndsgivna verksamheten i utökad del ska ha satts igång inom 2 år efter det att tillståndet vunnit laga kraft vid påföljd att tillståndet i denna del i annat fall förfaller.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-03-14

M 1908-12

Bolaget ska skriftligen meddela mark- och miljödomstolen samt tillsynsmyndigheten när man tar tillståndet i anspråk.

Verkställighetsförordnande

Mark- och miljödomstolen avslår Bolagets yrkande om verkställighetsförordnande.

BAKGRUND

Bolaget ingår sedan år 2000 i Mondi Group som är en ledande internationell tillverkare av papper och förpackningar. Bolagets anläggningar i Väja, Kramfors kommun, omfattar en sulfatmassa fabrik och ett pappersbruk med hjälpavdelningar.

Bruket är beläget på fastigheten Lästa 3:109 intill Väja samhälle. Väja ligger ca 6 km nordväst om Kramfors centrum. Bruket ligger i direkt anslutning till Bollstafjärden som är en del av Ångermanälvens mynningsvik.

Sulfatmassatillverkning startade redan 1914 och 1919 byggdes den första pappersmaskinen. Området är enligt fördjupad översiktsplan avsatt för den aktuella typen av verksamhet.

Närmaste bostadsbebyggelse återfinns ca 150 m syd till väst om fabriken på andra sidan av järnvägslinjen Ådalsbanan samt riksväg 90.

TIDIGARE BESLUT

Genom deldom 2000-12-20 i mål nr M 49-00, meddelade dåvarande miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt Bolaget tillstånd till produktion av 260 000 ton per år av papper och en häremot svarande mängd massa samt möjlig ökning till 300 000 ton per år senast den 31 december 2007. Bolaget tog dock aldrig tillståndet för utökningen till 300 000 ton i anspråk. Tillstånd till hamn-verksamhet meddelades också.

I deldomen fastställdes följande slutliga villkor.

Allmänt

Om inte annat följer av övriga villkor och delegationsförordnande skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i målet har beskrivit och åtagit sig.

Utsläpp till luft

1. Stofthalten i gaser från imkondensorn får som medelvärde per år efter 2004 inte överstiga 125 mg/m³ norm torr gas. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.
2. Stofthalten i rökgaser från mesaugnarna får som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ norm torr gas. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.
3. Stofthalten i rökgaserna från barkpannan får som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ norm torr gas vid 10 % CO₂-halt. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.
4. Stofthalten i rökgaserna från oljepannan får som medelvärde per år inte överstiga 1,5 g/kg olja som riktvärde vid besiktning.
5. Svavelvätehalten i rökgaserna från sodapannan får som riktvärde inte överskrida 10 mg/m³ norm torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad.

6. Svavelvätehalten i rökgaserna från mesaugnarna får som riktvärde inte överskrida 50 mg/m³ norm torr gas mer än 10 % av drifttiden per månad.
7. Utsläppet av totalt gasformigt svavel från anläggningarna får fram till utgången av 2002 som årsmedelvärde uppgå till högst 1 kg svavel per ton producerad sulfatmassa och för tiden därefter till högst 0,45 kg svavel per ton producerad sulfatmassa.
8. Förbränningstillgängligheten av starka luktgaser skall som månadsmedelvärde och riktvärde uppgå till 99,5 % av sulfatfabrikens drifttid.

Buller

Ljudnivån från verksamheten skall från och med den 1 januari 2002 vid bostäder inte överstiga riktvärdet 50 dB(A) nattetid, 60 dB (A) dagtid och 55 dB (A) övrig tid. Nattetid får ljudets momentanvärde inom nämnda område inte överstiga 70 dB (A).

Delegation

Vidare överlätt miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa - såvitt här kan vara av intresse - följande villkor.

D2. Beslut om erforderliga villkor för Bolagets hamnverksamhet.

D3 Beslut om erforderliga villkor för avfallshanteringen.

Bolaget skall senast sex månader efter det att denna dom vunnit laga kraft upprätta en avfallsplan av vilken skall framgå hur avfallshanteringen avses bedrivas. Avfallsplanen skall uppdateras årligen och den redovisningen skall göras till tillsynsmyndigheten.

Bolaget ålades även att genomföra ett antal utredningar. Under utredningstiden skulle vissa provisoriska föreskrifter gälla.

Miljödomstolen uppsköt under en prövotid avgörandet av vilka slutliga villkor som skulle gälla beträffande utsläpp till vatten (U1), utsläpp till luft förutom de parametrar som omfattas av slutliga villkor (U2), råvaror och energi (U3) samt transporter (U4).

I deldom 2003-09-04, mål nr M 49-00, avslutade miljödomstolen utredning U1 och meddelade slutliga villkor. Denna dom överklagades till miljööverdomstolen, se nedan. I samma deldom förlängdes tiden för redovisning av utredning U3 till 2005-12-31 samt avslutade utredning U4 (transporter) utan särskilda villkor.

Miljööverdomstolen meddelade dom 2004-09-30, mål nr M 7150-03, där utredning U1 åter aktualiserades och tiden för dess redovisning fastställdes till senast 2008-08-01. Samtidigt föreskrevs anläggande av en biologisk avloppsrening och nya provisoriska föreskrifter meddelades för denna.

I deldom 2006-07-06, mål nr M 49-00, avslutade miljödomstolen i Östersund prövotiden avseende energi samt beträffande utsläpp till luften såvitt avsåg utsläpp av kväveoxider från verksamheten. Domen överklagades av Naturvårdsverket som yrkade på förlängd prövotid avseende bl.a. elenergiförbrukning, se nedan dom från år 2008.

I deldom 2006-07-06 föreskrevs följande villkor.

Villkor

1. Det samlade utsläppet av kväveoxider från processerna i verksamheten, räknat som NO₂, får uppgå till högst 500 ton per år. Utsläppet får såsom månadsmedelvärde och riktvärde ej heller

överstiga 2 kg/ton massa.

2. Bolaget skall i sin miljörapport fortlöpande redovisa resultaten av sitt arbete med att hushålla med råvaror och energi och hur dessa frågor hanteras inom bolagets åtgärdsprogram härför.

Domstolen sköt ånyo upp frågan om utsläpp av stoft från sodapannan för redovisning senast 2006-12-31.

I dom 2007-01-22, mål nr M 1820-06, meddelades bolaget tillstånd att i Ångermanälvens vattenområde nedlägga och bibehålla dels överföringsledning mellan verksamhetsområdet i Väja och avloppsreningsverket i Bollstabruk, dels ny utloppsledning från samma avloppsreningsverk.

I deldom 2007-12-10, mål nr M 49-00, förlängde miljödomstolen prövotidsförfarandet gällande utsläpp av stoft (kvarvarande del av utredning U2) till redovisning senast den 31 december 2008.

I dom 2008-06-26, mål nr M 6531-06, förlängde Miljööverdomstolen frågan om villkor för hushållning med råvaror och energi såvitt avser användningen av el (utredning U 3 i miljödomstolens deldom 2000-12-20), men avslutades i övrigt.

Deldom 2009-09-10 meddelad i Östersund, mål nr M 49-00, avslutade prövotidsförfarandet avseende utredningarna U1 och U2 i miljödomstolens dom från 2000-12-20 och följande slutliga villkor fastställdes.

Utsläpp till vatten

1. Utsläpp av COD_{tot} får som årsmedel- och gränsvärde* uppgå till högst 9,0 ton/dygn och som månadsmedel- och riktvärde** uppgå till högst 10,0 ton/dygn.
2. Utsläpp av SÄ (GF/A) får som årsmedel- och gränsvärde* uppgå till högst 2,8 ton/dygn och som månadsmedel- och riktvärde** uppgå till högst 3,3 ton/dygn.
3. Utsläpp av totalfosfor får som årsmedel- och riktvärde** uppgå till högst 16 kg/dygn.
4. Utsläpp av totalkväve får som årsmedel- och riktvärde** uppgå till högst 160 kg/dygn.

Utsläpp till luft

5. Stofthalten i rökgaserna från sodapannan får tom. 2011-06-30 som medelvärde per år inte överstiga 125 mg/m³ntg. Detta värde ska dessutom utgöra riktvärde** vid varje mätning. Mätning ska ske minst en gång per tertial. Från och med 2011-07-01 får stofthalten i rökgaserna från sodapannan som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ntg. Detta värde ska dessutom utgöra riktvärde vid varje mätning. Mätning ska ske minst en gång per tertial.

* Med gränsvärde menas ett värde som ej får överskridas.

** Med riktvärde menas ett värde som om det överskrids, omedelbart ska medföra sådana åtgärder av tillståndsinnehavaren att värdet kan innehållas.

I dom 2011-03-17, mål nr M 49-00, avslutade miljödomstolen prövotidsförfarandet avseende utredningen U3 i miljööverdomstolens dom M 6531-06 från 2008-06-26 och fastställde följande villkor:

1. Bolaget ska årligen tillsammans med miljörapporten redovisa planerade energihushållningsåtgärder samt resultat

ANSÖKAN

Allmänt

Bolaget avser att få tillstånd till en ökning av produktionen av oblekt kraftpapper från 260 000 ton per år upp till 300 000 ton per år och en häremot svarande mängd sulfatmassa.

Produktionsökningen planerar Bolaget uppnå genom att utföra mindre modifieringar, kompletteringar och moderniseringar av befintlig produktionsutrustning.

Den utökade produktionen bedöms inrymmas inom nuvarande fastställda villkor avseende den befintliga verksamheten.

Översiktlig verksamhetsbeskrivning

Vid Dynäs tillverkas oblekt sulfatmassa i massabruket för vidareförädling till säck- och kraftpapper i pappersbruket.

Råvaran till den oblekta sulfatmassan utgörs av rundved och sågverksflis av gran och tall. Rundveden barkas i en barktrumma och fortsätter sedan tillsammans med flis till ett diskontinuerligt kokeri med fem kokare där massan framställs.

Massan passerar en kvistsil varefter massan silas i ytterligare tre steg. Efter att massan tvättats pumpas den till två högkoncentrationslagertorn. Från lagertornen överförs massan till endera av de två pappersmaskinerna, PM5 och PM6. Pappersmaskinerna består av ett mälteri där massan avvattnas med valspress, varpå följer ett press- och torkparti. Slutligen rullas pappret av från tambourjärnet i rullmaskinen.

Vid sulfatmassatillverkningen erhålls råtalolja och råterpentin som biprodukter. Dessa säljs för vidareförädling.

Fabrikens lut- och kraftblock, dvs. anläggningar för kemikalieåtervinning respektive ång- och kraftalstring, består av en sexstegs indunstningsanläggning, en sodapanna, en anläggning för kausticering med två mesaugnar, en fastbränslepanna samt en mottrycksturbin. Vidare sker biproduktutvinning, dels terpentinutvinning och dels framställs råtalolja i ett hartskokeri.

Vid sidan av luftreningsutrustning, elfilter och skrubbrar, inom enskilda processenheter finns det processgemensamma systemen för condensatbehandling och för uppsamling och destruktion av illaluktande gaser.

Processen är utformad så att emissioner till vatten ska begränsas. Inom de olika processavdelningarna finns system för uppsamling, återtagning och omhändertagande av processvatten och spill. Processvattenöverskott från de olika fabriksavdelningarna samlas upp.

För behandling av fiberrika flöden finns en sedimenteringsbassäng och flöden med hög halt organiskt material renas tillsammans med kommunalt avloppsvatten i en biologisk reningsanläggning. Inom fabriksområdet finns även system för dagvatten och sanitärt avloppsvatten.

Driften sker året runt med 6-skiftssystem och antalet driftdygn per år uppgår normalt till ca 360 st.

Ny mesaugn

En av de två mesaugnarna har nyligen havererat. Akuta reparationsinsatser möjliggjorde fortsatt drift med samtidigt överhängande risk för varaktiga driftavbrott.

Det akuta behovet av förnyelse av mesaugn har hanterats genom anmälan till tillsynsmyndigheten om att få uppföra en ny mesaugn som ersättning för befintliga två ugnar. Den nya mesaugnen har bättre miljöprestanda än vad de äldre hade.

I anmälan anges att Bolaget avser att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för den nya mesaugnen. Med anledning härav har samråd hållits. Vidare har komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen i målet utarbetats samt en kompletterande teknisk beskrivning framtagits.

Den huvudsakliga effekten av en ny mesaugn är minskad bränsleförbrukning. Emissioner till vatten kommer inte att påverkas och om buller påverkas så innebär det förbättrade förhållanden.

Planerade åtgärder

Ansökt produktionsnivå planerar Bolaget att nå genom att komplettera och modifiera befintlig produktionsutrustning.

De åtgärder som avses är huvudsakligen följande:

- modernisering av det satsvisa kokeriet, modifieringar i massatvätten,
- komplettering av luftsystem och lutsprutor på sodapannan och uppgradering av vissa värmeytor,
- åtgärder i kausticering och mesaugn,
- åtgärder för högre hasighet på PM6 samt mindre åtgärder på PM5.

Förutom ovanstående planeras allmänna åtgärder för förbättrad tillgänglighet och ökad kapacitet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget ansöker om tillstånd för utökad verksamhet vid anläggningarna i Väja. Anläggningarna omfattar en sulfatmassafabrik och ett pappersbruk med tillhörande hjälpavdelningar för produktion av ånga, el, processvatten m.m. samt egen hamnanläggning för

båttransport av vissa varor. Vid anläggningarna finns även olika reningsanläggningar för att begränsa emissionerna till vatten och till luft.

Tillståndsgiven produktion är 260 000 ton/år oblekt kraftpapper med tillhörande massamängd. Ansökan avser en produktionsökning till 300 000 ton/år oblekt kraftpapper och en häremot svarande mängd pappersmassa.

Lokalisering

Massa- och pappersbruket ligger intill Väja samhälle, Kramfors kommun i Västernorrlands län, i direkt anslutning till Bollstafjärden, vilken är en del av Ångermanälvens mynningsvik. Industriområdet är beläget på fastigheten Lästa 3:109, som enligt en fördjupad översiktsplan är avsatt för den aktuella typen av verksamhet.

Den närmaste bostadsbebyggelsen ligger i sektorn syd till väst om fabriken, delvis i sluttning mot denna, och är åtskild från fabriken genom järnvägslinjen Sundsvall-Långsele (Ådalsbanan) samt riksväg 90. Det kortaste avståndet till bostäder är ca 150 m i höjd med flishantering. Mellan övriga delar och närmaste bebyggelse är avståndet ca 200-250 m.

Virkesupplag för mellanlagring av rundved finns utanför fabriken område på två olika fastigheter, Brunne 8:6 och Dynäs 16:1. Dessutom finns tillstånd för ett tillfälligt virkesupplag på fastigheten Dynäs 17:3.

Beslut om bygglov för virkesupplag (ca 50 000 m³fub) på fastigheten Dynäs 16:1 erhöles 2011-01-04 av Kramfors kommun. Ett tillstånd av miljö- och byggnämnden erhöles 2011-12-21 för ett tillfälligt virkesupplag (ca 25 000 m³fub) på fastigheten Dynäs 17:3. För det senare finns tillstånd fram till juni 2013. Beslut om lagring av träbränsle och timmer vid fastigheten Brunne 8:6 erhöles 2010-06-24.

Närmaste bostadshus till virkesupplaget på Dynäs 16:1 är belägna ca 100 m sydöst och söder om upplaget och närmaste bostadshus till virkesupplaget Brunne 8:6 är belägna ca 200 m söder om upplaget. Närmaste bostadshus till virkesupplaget på Dynäs 17:3 är belägna ca 100 m sydöst och nordväst om upplaget.

Behovet av ytor för lagring av timmer kommer inte att förändras till följd av ansökt produktionsökning. Bolaget ser att behovet av virkesupplag på fastigheten Dynäs 16:1 sannolikt kommer att kvarstå, medan lagring på andra platser utanför fabriken område under normala förhållanden inte kommer att ske. Behov av ytterligare lagring utanför industriområdet kan dock inte helt uteslutas över tid, om konjunktursvängningar så kräver. Transporter till och från bruket sker genom järnvägs-, landsvägs- och sjötransporter. Sjötransporter sker från egen hamn.

Alternativ till ökad produktion

Anläggningarna anlades redan 1914 och har allt sedan dess successivt genomgått om- och tillbyggnader och moderniseringar. Mycket stora investeringar har gjorts i uppbyggnad av infrastrukturen, vilket gör att närheten till den egna hamnen och till den närbelägna järnvägen är en fördel vid transport av slutprodukterna till kunderna, som finns i Europa, Asien och Amerika.

Alternativet till att vidareutveckla Bolagets anläggningar i Dynäs är att verksamheten stagnerar och på sikt blir olönsam och måste läggas ner. En sådan utveckling bedöms dock vara oönskad för såväl Bolaget/koncernen som samhället. Slutsatsen är att det i praktiken inte föreligger några förutsättningar för ändrad lokalisering av den ansökta begränsade produktionsökningen.

Natur- och kulturskyddade områden

I Kramfors kommun finns totalt 74 st skyddade områden. De flesta av dessa områden finns inte i brukets närområde.

Av de Natura 2000-områden som finns i länet ligger området Sör-Lappmyran närmast Dynäs, ca 1 mil sydväst om bruket.

Inom anläggningens närområde återfinns ett *kulturresevat*, Mariebergs sågverkssamhälle. Det är beläget på andra sidan Ångermanälven ca 5 km nordväst om bruket.

Nedre Ådalen är i sin helhet ett *riksintresse för friluftsliv*. Ångermanälven nedströms Sollefteå är ett *riksintresse för naturvård*. I brukets närhet återfinns även två riksintressen för *kulturmiljövård*; Ytterlännas gamla kyrka samt Svanö,

Mot bakgrunden av vad som framgår av denna miljökonsekvensbeskrivning kommer inte förutsättningarna att ändras genom nu planerad produktionsökning så att den bedöms medföra någon störning av betydelse för något av de områden som preciseras ovan.

Förbrukning och hushållning av resurser

De råvaror/medier som används för pappersproduktionen vid Dynäs har i detta sammanhang indelats i följande grupper: vedråvara (bark-ved), vatten, kemikalier och energi. Den mindre produktionsökning som nu planeras avser samma typ av produkter och samma tillverkningsätt som idag. Den planerade produktionsökningen innebär därmed inte behov av några nytillkommande resurser eller kemikalier utan endast en mindre förändring av kvantiteter.

Råvaror*Vedråvara*

Vedråvaran utgörs av barrved i form av rundved och sågverksflis. Veden och flisen ankommer till största delen med lastbils- och sjötransport. Sågverksflis levereras från relativt närliggande sågverk.

Översiktligt bedöms förbrukningen av vedråvara och kemikalier vid ansökt produktion öka i samma storleksordning som produktionsökningen, jämfört med tillståndsgiven produktion, det vill säga ca 15 %. Vid tillståndsgiven produktion uppgår den ungefärliga årliga förbrukningen av vedråvara till 1 200 000 m³fub och vid ansökt produktion beräknas förbrukningen uppgå till ca 1 400 000 m³fub.

Vid ansökta förhållanden beräknas barköverskottet att öka som ett resultat av högre förbrukning av rundved och en lägre värmeförbrukning och därmed lägre behov av ånga från fastbränslepannan. Detta innebär att mer biobränsle blir tillgängligt i regionen.

Behovet av vedråvara per ton massa sammanhänger med vedråvarans kvalitet samt eftersträvad massakvalitet.

Avskild bark från rundveden rivs och pressas innan den används som bränsle i fastbränslepannan. Överskott på bark vidare säljs på biobränslemarknaden.

Vatten

Råvatten till processen tas från Ångermanälven vid Hammar norr om Nyland. Förutom vattnet till processen tas kylvatten ur Bollstafjärden på ca 30 m djup.

Fabrikens totala behov av råvatten inklusive kylvatten är i medeltal ca 0,65 m³/s eller ca 55 000 m³ per dygn vid tillståndsgiven produktion. Vid ansökt produktion beräknas det totala behovet öka marginellt främst på grund av ett ökat behov av kylvatten.

Kemikalier

Kemikalieförbrukningen vid bruket har ett direkt samband med produktionsnivån. Förbrukningsmängder samt typ av kemikalier redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Produktionsökningen kräver inga andra kemikalier eller nya användningsområden för kemikalier i processen.

Kemikalier förvaras inom därför avsedda platser.

Energi

Värmeenergi

Massa- och pappersbrukets behov av värmeenergi, i form av ånga, produceras i en soda-panna och i en biobränslepanna. Därutöver finns en förbränningsugn med ångpanna för destruktion av luktgasar som genererar ett mindre tillskott av ånga. Som reserv finns en oljepanna.

Ångförbrukningen för den integrerade papperstillverkningen bedöms vid tillståndsgivna förhållanden uppgå till 14,3 GJ/ton massa exklusive sotånga. Vid ansökt produktion bedöms förbrukningen av ångvärme minska med ca 1 GJ/ton, främst tack vare de åtgärder som planeras i kokeriet. Förbrukning av bränsleenergi vid tillståndsgiven och ansökt produktionsnivå samt fördelning mellan olika bränsleslag framgår av den tekniska beskrivningen. Oljeförbrukningen bedöms bli av oförändrad nivå.

Elenergi

Elenergin består av både köpt och egenproducerad el. Egenproducerad elenergi genereras i en mottryckskopplad ångturbin med effekten ca 21 MW.

Energieffektivisering pågår kontinuerligt och Bolaget har deltagit i Programmet för energi-effektivisering (PFE) sedan år 2004. Ett energiledningssystem finns i drift, rutiner för inköp av elektrisk utrustning och projektering har kompletterats och energikartläggningar avseende både värme och el har genomförts. Beräknad elenergianvändning vid tillståndsgiven produktion uppgår till ca 350 GWh/år och för ansökt produktionsnivå ca 405 GWh/år. Den specifika elförbrukningen bedöms motsvara 1 350 kWh/ton.

Elförbrukningen kommer att öka i samma storleksordning som produktionsökningen.

Utsläpp till vatten

Avseende emissionsbegränsande åtgärder till vatten finns i huvudsak den typ av åtgärder som anses vara bästa tillgängliga teknik för integrerad oblekt pappersproduktion.

För kontroll av vattenemissioner finns automatiska provtagare och registrerande flödesmätare installerade i huvudavloppen. Kontroll av utsläppen sker enligt ett fastställt kontrollprogram.

Bedömda utsläppsvärden för tillståndsgiven och ansökt produktionsnivå redovisas i både den tekniska beskrivningen och i miljökonsekvensbeskrivningen.

Recipient för brukets avloppsvatten är Bollstafjärden vilken mynnar i Kramforsfjärden. Båda fjärdarna är en del av Ångermanälvens mynningsområde.

I nedanstående tabell redovisas emissioner till vatten från anläggningen i Dynäs, dels nuvarande utsläpp baserat på åren 2010 och 2011, och dels bedömda emissioner vid tillstånds-

given och ansökt produktionsnivå. För jämförelse redovisas även bedömningarna för produktionsnivån 300 000 ton/år från ansökan 2000.

Genom processinterna åtgärder och genom komplettering med biologisk rening av prioriterade processvattenöverskott så är nuvarande emissionsnivåer, både för tillståndsgivna förhållanden och för nu ansökt produktionsökning, betydligt lägre än vad som motsvarades av förhållandena i samband med ansökan från 2000.

Årsmedelvärde för år 2010/2011 respektive bedömda långtidsmedelvärden för tillståndsgiven och ansökt produktionsnivå samt jämförelsevärden från ansökan 2000.

	Produktion (t/år)	COD (t/d)	SÄ(GF/A) (t/d)	Tot-N (kg/d)	Tot-P (kg/d)
Tillståndsgiven	260 000	ca 8	ca 1,8	ca 130	ca 13
Ansökt	300 000	ca 8	ca 1,8	ca 140	ca 14
Ansökan 2000	300 000	16	3	220	17

Vattenkvaliteten i Bollstafjärden är idag, baserat på fosfor- och kvävehalten samt halten av organiskt material, god då halterna är låga/mycket låga i närområdet till Dynäs. Trots lägre näringsämnesshalter följer inte klorofyllhalten samma utveckling utan tenderar att variera i recipienten till Dynäs. Situationen beträffande klorofyllhalten är densamma i hela nedre Ångermanälven. När det gäller bottenfaunaförhållandena i nedre Ångermanälven så har dessa påverkats starkt av tidigare verksamheter. Vidare gör Ångermanälvens formation att bottenfauna tenderar att saknas, då organiskt material från älven uppströms, sedimenterar i Kramforsbäckenet och leder till syrefattiga förhållanden med utarmning av bottenfauna som följd.

Situationen idag är när det gäller vattenkvaliteten är densamma som situationen i samband med ansökan från år 2000, och de dåvarande högre utsläppen från anläggningen kunde inte påvisas ha någon mätbar inverkan på vattenkvaliteten i Ångermanälvens mynningsområde. Det kan inte registreras någon mätbar påverkan av utsläppet. Framtida utsläppsnivåer bedöms bli lägre (organiskt material) alternativt desamma (kväve och fosfor) jämfört med 2000 års utsläppsnivåer, varför bedömningen är att recipientförhållandena inte kommer att förändras. Nuvarande och framtida produktion bedöms därför inte förändra möjligheterna att miljö kvalitetsnormen för ekologisk status uppnås. Andra faktorer påverkar bottenfauna, vilken har varit utslagsgivande vid bedömningen av nuvarande ekologisk status i Bollstafjärden.

Bolagets andel beträffande metalltillförseln till Ångermanälven är begränsad i jämförelse med övrig metalltransport i nedre Ångermanälven. Nuvarande och framtida produktion bedöms därför inte förändra möjligheterna att miljö kvalitetsnormen för god kemisk ytvattenstatus uppnås.

Slutsatsen är att miljöförhållandena i recipienten inte kommer att förändras av den nu ansökta produktionsökningen jämfört med tillståndsgiven produktion.

Miljöskyddsåtgärder för vatten

Sedan ansökan 2000 har åtgärder genomförts vilket innebär ny indunstningsanläggning från 2004 med utökad indunstningskapacitet, utökat omhändertagande av spill och förbättrad kondensathantering samt utökad invallning av cisterner. Avloppsvattensystemet kompletterades 2007 med biologisk rening av prioriterade flöden. Detta är åtgärder som planerades och utreddes i huvudsak för produktionsnivån 300 000 ton/år och alltså redan nu är genomförda.

Vidare planeras vissa åtgärder som en del av nu planerad produktionsökning, bl.a. bättre förträngning av massan i kokeriet samt vid behov mindre modifieringar av massatvätten. Sammanfattningsvis konstateras att den typ av åtgärder som anses vara B AT för integrerad oblekt pappersproduktion finns. Den huvudsakliga avvikelsen är att vattenförbrukningen och kylvattenanvändning inte är minimerad. Detta beror i huvudsak på att pappersmaskinerna är små, förhållandevis gamla och att fabriken har ett öppet kylvattensystem. Det är då inte rimligt att nå riktigt låg vattenförbrukning.

Utsläpp till luft

Utsläpp av kväveoxider sker från sodapanna, mesaugnar, fastbränslepanna och gasdestruktionsugn. Utsläpp av gasformiga svavelföreningar sker dels i form av svaveldioxid och svavelväte via rökgaser, dels i form av utsläpp av reducerande svavelföreningar från sulfatmassaprocessen.

Stoft släpps ut från sodapanna, fastbränslepanna, mesaugnar och imkondensor.

För kontroll av luftemissioner finns instrument för kontinuerlig övervakning av svavelväteutsläppen från sodapannan (genom indirekt kolmonoxidmätning) och mesaugnarna, kontinuerlig övervakning av NO_x-utsläppen från sodapannan och fastbränslepannan samt för bestämning av svaveldioxidutsläppen från sodapannan och destruktionsugnen.

Vid ansökt produktion bedöms utsläppen till luft att öka något i jämförelse med tillståndsgiven produktion, men nuvarande villkorsnivåer bedöms kunna innehållas. Installerad utrustning för begränsning av luftemissioner redovisas i den tekniska beskrivningen och åtgärderna bedöms i huvudsak motsvara vad som kan anses vara bästa tillgängliga teknik. Där framgår också emissionsnivåer.

Emissionerna av stoft, totalt gasformigt svavel och kväveoxider från processer och energisystem vid Dynäs bedöms att uppgå till de nivåer som anges i nedanstående tabell vid tillståndsgiven och ansökt produktion. Som jämförelse redovisas även beräknade nivåer för

ansökan år 2000, vilka är högre jämfört med nu uppdaterade bedömningar för stoft och svavelföreningar.

	Produktion t/år	Stoft t/år	Svavel T S/år	NOx t/år
Tillståndsgiven	260 000	180	65	430
Ansökt	300 000	210	75	470
Ansökan 2000	300 000	260	105	420

NOx emissionen bedöms bli högre än vad som motsvaras av tidigare bedömning, men detta gäller även för nu tillståndsgivna förhållanden.

Nu genomförda bedömningar av transportbehovet och emissioner från transporter visar att det totala transportbehovet och emissionerna bedöms öka ungefär i proportion till produktionsökningen. De största mängderna transporteras per lastbil till och från Dynäs, men det är inte lastbilarna som står för huvuddelen av beräknade emissioner utan det gör fartygs-transporterna.

I samband med ansökan 2000 genomfördes omfattande spridningsberäkningar för att värdera miljökonsekvenserna. Miljökvalitetsnormerna för svaveldioxid, kväveoxider och partiklar (PM 10) underskreds, trots höga haltbidrag. Senare framkom att då anläggningen är belägen i ett från spridningsmeteorologisk synpunkt topografiskt komplicerat område kan beräkningsresultaten vara behäftade med större osäkerhet än vad som är normalt. Senare har mätningar i omgivningen genomförts för både svaveldioxid och stoft, varvid har kunnat visas att medelvärdesberäkningarna i de genomförda spridningsberäkningarna är i nivå med uppmätta värden men att extremvärden för timme och dygn som 98-percentiler är betydligt överskattade, nivån 7-8 ggr.

Sammanfattningsvis kan konstateras att miljökvalitetsnormerna till skydd för människors hälsa inte bedöms komma att överskridas som en effekt av planerad produktionsökning.

Miljöskyddsåtgärder för luft

De åtgärder som diskuterades i ansökan år 2000 avseende sodapannans förbränningsbetingelser och minskad ångvärmeförbrukning som åtgärder för den högre produktionsnivån 300 000 ton/år är redan genomförda eller planeras som en del av nu planerade åtgärder.

I ansökan från 2000 diskuterades även omhändertagande av ytterligare svaga gaser för att nå lägre svavelemission och minskad lukt. De senaste årens uppföljningar visar på en svavelemission från processer på < 0,25 kg/ton massa, varav ca 0,05 kg/ton som diffusa svaga gaser. Detta är i nivå med målsättningen i ansökan från 2000. För smältalösaren och hartskokeriet finns skrubbrar för rening av avluftningar.

Sammanfattningsvis kan konstateras att den typ av åtgärder som anses vara BAT för sulfatmassaproduktion i huvudsak finns installerade.

Kemikaliehantering

Kemikalier måste före användning godkännas av kemikaliegruppen som granskar produktens förväntade påverkan på yttre miljö, arbetsmiljö och produktkvalitet. Förutom lagar och förordningar beaktas även försiktighets- och substitutionsprincipen. För kemikalier där restmängder kan hamna i avlopp har en miljöriskbedömning av kemikalierna vid normal drift vid Dynäs genomförts. Kemikalietyperna är baserad på 2010 års förhållanden och mängderna är uppräknade för att motsvara ansökta förhållanden efter nu planerad produktionsökning. De kemikalier som har bedömts är de som används vid pappersproduktionen (papperskemikalier, rengöringsmedel, våtstyrkemedel m.m).

Bedömningen är genomförd på ett likartat sätt som 1999 års kemikaliebedömning inför 2000 års ansökan. Den maximala halten i utgående avlopp har beräknats där bl.a. retention, nedbrytbarhet, behandling av avlopp, hur kemikalien doseras m.m. har beaktats. Den uppskattade halten som inte ger effekter i det akvatiska ekosystemet, har baserats på tillgängliga testdata avseende ämnens toxicitet. De kemiska produkterna med organiskt innehåll som användes år 1999 och som då bedömdes innebära viss eller påtaglig miljörisk har ersatts med andra kemikalier. De kemiska produkterna som idag används av Bolaget bedöms inte ge upphov till en oacceptabel miljörisk

Transporter

Transporter till anläggningen sker med båt, lastbil och tåg. Sett till antal transporterade ton står lastbilstransporterna för majoriteten varav intransporterad vedråvara dominerar.

Huvuddelen av uttransporterat papper går på tåg. Båttransporterna består huvudsakligen av intransport av vedråvara.

Buller

Generellt kan konstateras att avståndet är kort mellan bullerkällor och bebyggelse samt att topografin är ogynnsam. Mätning av buller genomförs årligen enligt Bolagets egenkontrollprogram. Under de senaste åren har gällande riktvärden för buller nattetid, 50 dB(A), överskridits främst vid en mätpunkt och vid något tillfälle även vid en andra mätpunkt.

Bullermätningar utförs årligen, resultatet av dessa redovisas i den tekniska beskrivningen. Under de senaste åren har gällande villkor avseende buller nattetid överskridits vid två mätpunkter. Med anledning av det har en kartläggning av bullerkällor genomförts. Vid kartläggningen identifierades ett antal bullerkällor som bör åtgärdas och ett åtgärdsprogram har tagits fram.

Under år 2010 och 2011 har kartläggningar genomförts av externbullerkällor vid anläggningen. Bullerkällor har identifierats, vilka kräver åtgärder för att anläggningens bullervillkor ska kunna innehållas.

Åtgärder har genomförts avseende momentant buller, och ytterligare åtgärder avseende såväl momentant som ekvivalent buller kommer att genomföras. Bolaget har pågående diskussioner med länsstyrelsen och kommer att redovisa resultat från genomfört arbete och genomförda mätningar till länsstyrelsen.

Vid ansökt produktionsnivå bedöms inte buller från anläggningarna att öka utan målet är att vid behov åtgärda bullerkällor för att innehålla bullervillkoret även vid den högre produktionsnivån.

Lukt

Bolaget registrerar klagomål avseende lukt. Klagomål är inte vanligt förekommande.

Den planerade produktionsökningen bedöms inte komma att medföra någon ändring avseende emissioner som kan ge upphov till lukt.

Avfall

Bolaget arbetar aktivt med att minimera avfall och främst mängden deponerat avfall. I syfte att minska mängden avfall från verksamheten finns en avfallsplan där det framgår hur biprodukter och avfall ska hanteras.

Papper, metall, glas och plast sorteras och återvinns. Farligt avfall lagras i ett speciellt utrymme innan det omhändertas av godkända mottagare. Övrigt avfall deponeras på kommunal deponi. De avfallsslag som deponeras idag utgörs huvudsakligen av aska, grönlutslam och mesa.

Avfallsmängder för tillståndsgiven och ansökt produktionsnivå redovisas i den tekniska beskrivningen.

Miljörisker

När det gäller "farlig teknik" så innebär processer där ämnen hanteras vid höga tryck eller där vakuum finns, alltid en fara och en olycka kan beroende på omständigheterna få olika konsekvenser. Riskanalyser genomförs fortlöpande i verksamheten vid förändringar av till exempel kemikaliehanteringen. Bolaget följer lagar och myndigheters föreskrifter för sådan utrustning och genomför de besiktningar och kontroller som föreskrivs. Den nu planerade produktionsökningen innebär ingen förändring av dessa förhållanden.

När det gäller brand och explosion bedömdes Bolagets anläggningar att motsvara branschens standard för hög säkerhet och några ytterligare åtgärder avseende brand och explosion föreslogs inte som ett resultat av analysen.

Följande förändringar har genomförts i relation till miljöriskanalysen:

- Invallningen för svartlut, såpa och tallolja har utökats.
- Risken för att svavelsyra ska nå dagvattensystemet har minskats.
- Grön- och vitlutscisterner har försetts med påkörningsskydd.
- Förbättrad förvaring av smörjoljor och andra oljor samt spillolja.
- Kemikalietältet har försetts med sarg, vilken fungerar som en invallning.

Inom anläggningen hanteras inte sådana mängder av farliga ämnen eller ämnesgrupper så att någon av kravnivåerna överskrids enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Den nu planerade produktionsökningen innebär ingen förändring av denna slutsats.

Sammanfattningsvis kan konstateras att den nu planerade produktionsökningen inte bedöms komma att påverka förhållandena på ett sådant sätt att miljöriskerna kommer att öka.

Markföroreningar

På industriområdet har industriell verksamhet förekommit sedan 1867 vid Väja sågverk och sedan 1884 vid Dynäs sågverk samt sedan år 1914 har det funnits en fabrik för massatillverkning. Fabrikens historia har sammanställts i boken "Wäija sulfatfabrik och pappersbruk - En tillbaka blick på 80 års papperstillverkning i Dynäs". Under detta arbete framkom inget som visar på någon olycka som har gett upphov till markförorening förorsakad av utsläpp av kemikalier eller olja.

Ett stort antal geotekniska undersökningar av industriområdet har även utförts i samband med större utbyggnadsplaner. De mest omfattande genomfördes 1978, då även material från tidigare undersökningar genomgicks. Vid denna undersökning liksom de tidigare undersökningarna har inget framkommit som tyder på att någon deponering av avfall eller olyckor medförande markföroreningar har skett inom fabriksområdet.

Ett par mindre markundersökningar har genomförts under de senaste åren, inom Väja sågverksområde och vid en avetablerad dieselanläggning inom fabriksområdet. När det gäller Väja sågverksområde överskreds inte haltnivåerna av föroreningar riktvärdena för mindre känslig markanvändning. När det gäller dieselanläggningen påträffades petroleumföroreningar vilka överskred riktvärdet i en punkt och åtgärder kommer där att vidtas. Föroreningsmängden bedöms dock som liten och bedöms inte medföra någon betydande risk för människors hälsa eller miljö. Inga förhöjda halter påträffades av övriga föroreningar enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning. Den nu planerade produktionsökningen leder inte till några förändringar och behov av speciella åtgärder

avseende föroreningar i mark, då några markarbeten som skulle riskera spridning av markföroreningar inte planeras.

Den planerade produktionsökningen bedöms inte ge upphov till några utsläpp till mark. Inte heller planeras några markarbeten som skulle kunna riskera att sprida eventuella markföroreningar.

Miljömål

År 1999 antog riksdagen miljö kvalitetsmål inom femton områden och år 2005 tillkom ett sextonde miljö kvalitetsmål. De sexton miljö kvalitetsmålen beskriver de egenskaper vår natur- och kulturmiljö ska ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Västernorrlands län har antagit miljö mål för 2007-2020. Västernorrlands fem profilmål är: Begränsad klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag, Giffri miljö, God bebyggd miljö och Geologisk mångfald (eget regionalt tilläggs mål).

Kramfors kommun har inga egna miljö mål.

Planerad produktionsökning bedöms inte strida mot uppsatta miljö mål och bedöms inte innebära sådana förändringar så att nationella eller regionala miljö mål påverkas nämnvärt. Nu planerad produktionsökning bedöms innebära lägre energiförbrukningar och i huvudsak lägre emissionsnivåer jämfört med de förutsättningar som gällde för produktionsnivån 300 000 ton/år i samband med den tidigare ansökan.

Samråd

Samråd har genomförts med myndigheter och enskilda. Bolaget har beaktat framförda synpunkter som underlag vid framtagandet av föreliggande miljö konsekvensbeskrivning. Som nämnts ovan fick Bolaget redan i deldomen år 2000 tillstånd till att utöka produktionen till 300 000 ton i en andra etapp. Under samråden kom parterna överens om att föreliggande miljö konsekvensbeskrivning ska belysa eventuella skillnader i slutsatser mellan den tidigare och den nu aktuella miljö konsekvensbeskrivningen.

Hänsynsregler

Kunskapskravet

Bolaget har bedrivit verksamheten under lång tid och har omfattande erfarenhet och kunskap kring drift och skötsel av tillverkningen. Driftspersonalen på bruket utbildas fort löpande miljö- och teknikfrågor. Skriftliga rutiner och instruktioner finns. Bolaget har den kunskap om verksamheten och dess verkningar som krävs.

Försiktighetsmått

Av redogörelsen i miljö konsekvensbeskrivningen framgår att Bolaget uppfyller sina skyldigheter vad gäller att förebygga, hindra eller motverka att den ansökta produktions-

ökningen medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Den ansökta produktionsökningen kommer att genomföras inom ramen för bästa tillgängliga teknik.

Produktvalskravet

Produktionsökningen kräver inga andra kemikalier eller nya användningsområden för kemikalier i processen. Kemikalierna är väl kända och väl dokumenterade. Vid bruket använda kemikalier bedöms kontinuerligt av kemikaliegruppen och där så är befogat ersätts de med säkrare alternativ ur miljö- eller hälsosynpunkt. Kemikaliegruppen har även i uppdrag att begränsa sortimentet av kemiska produkter samt bevaka att försiktighets- och produktvalsprincipen iakttas. Bolaget anser att produktvalskravet därmed är uppfyllt.

Hushållningskravet

Företaget arbetar aktivt med att minska mängden avfall samt att minska användningen av vatten och energi.

Lokaliseringskravet

Produktion har bedrivits vid anläggningarna i Väja under lång tid. Verksamheten överensstämmer med gällande översiktsplan Emissionerna från verksamheten medför inte att störningar i omgivningen av betydelse uppkommer. Den nu aktuella produktionsökningen kan i allt väsentligt ske med befintliga produktionsresurser. Det är bland annat därför uppenbart att något rimligt alternativ till den valda lokaliseringen inte finns.

Miljökvalitetsnormer

I miljökonsekvensbeskrivningen redogörs för den ansökta produktionsökningens inverkan på uppsatta miljömål och miljökvalitetsnormer. Slutsatsen är att den sökta verksamheten inte står i strid med några miljökvalitetsnormer. Produktionsökningen kommer inte att förändra förutsättningarna för att uppnå de av vattenmyndigheterna uppsatta kvalitetskraven för ytvatten.

Slutsats angående tillåtligheten

Hänsynskraven i 2 kap. miljöbalken är uppfyllda vid dagens produktion. Produktionsökningen gör därvid ingen skillnad. Därigenom och genom att de emissioner verksamheten föranleder inte förorsakar några olägenheter för människors hälsa eller miljön är den ansökta produktionsökningen tillåtlig.

Bolagets villkorsförslag

Den planerade produktionsökningen bedöms kunna ske inom ramen för gällande villkor för verksamheten. Bolaget redovisar för flertalet villkor även ett andrahandsalternativ enligt Mark- och miljööverdomstolens nuvarande praxis beträffande begränsningsvärden. Således föreslår Bolaget villkor enligt följande.

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor och delegationsförordnande skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget i målet har beskrivit och åtagit sig.

Utsläpp till luft

2. Stofthalten i gaser från imkondensorn får som medelvärde per år inte överstiga 125 mg/m³ norm torr gas. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.

Andra hand:

Stofthalten i gaser från imkondensorn får som årsmedelvärde av minst tre mätningar per kalenderår inte överstiga 125 mg/ m³ norm torr gas.

3. Stofthalten i rökgaser från mesaugnarna får som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ norm torr gas. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.

Andra hand:

Stofthalten i rökgaser från mesaugnen får som årsmedelvärde av minst tre mätningar per kalenderår inte överstiga 100 mg/ m³ norm torr gas.

4. Stofthalten i rökgaserna från barkpannan får som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ norm torr gas vid 10 % CO₂-halt. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.

Andra hand:

Stofthalten i rökgaserna från barkpannan får som årsmedelvärde av minst tre mätningar per kalenderår inte överstiga 70 mg/m³ norm torr gas vid 6 % O₂.

5. Stofthalten i rökgaserna från oljepannan får som medelvärde per år inte överstiga 1,5 g/kg olja som riktvärde vid besiktning.

Andra hand:

Stofthalten i rökgaserna från oljepannan får som medelvärde per år inte överstiga 1,5 g/kg olja.

6. Svavelvätehalten i rökgaserna från sodapannan får som riktvärde inte överskrida 10 mg/m³ norm torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad.

Andra hand:

Svavelvätehalten i rökgaserna från sodapannan får som begränsningsvärde inte överskrida 10 mg/m³ norm torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad. Begränsningsvärdet är uppfyllt om minst 10 av 12 månadsmedelvärden per kalenderår innehålls.

7. Svavelvätehalten i rökgaserna från mesaugnarna får som riktvärde inte överskrida 50 mg/m³ norm torr gas mer än 10 % av drifttiden per månad.

Andra hand:

Svavelvätehaltererna i rökgaserna från mesaugnen får som begränsningsvärde inte överskrida 50 m³norm torr gas mer än 10 % av drifttiden per månad. Begränsningsvärdet är uppfyllt om minst 10 av 12 månadsmedelvärden per kalenderår innehålls.

8. Utsläppet av totalt gasformigt svavel från anläggningarna får som årsmedelvärde uppgå till högst 0,45 kg per ton massa.
9. Förbränningstillgängligheten av starka luktgaser skall som månadsmedelvärde och riktvärde uppgå till 99,5 % av sulfatfabrikens drifttid.

Andra hand:

Förbränningstillgängligheten av starka luktgaser ska som månadsmedelvärde och begränsningsvärde uppgå till 99,5 % av sulfatfabrikens drifttid. Begränsningsvärdet är uppfyllt om minst 10 av 12 månadsmedelvärden per kalenderår innehålls.

10. Det samlade utsläppet av kväveoxider från processerna i verksamheten, räknat som NO₂, får uppgå till högst 500 ton per år. Utsläppet får såsom månadsmedelvärde och riktvärde ej heller överstiga 2 kg/ton massa.

Andra hand:

Det samlade utsläppet av kväveoxider från processerna i verksamheten, räknat som NO₂, får uppgå till högst 500 ton per år.

11. Stofthalten i rökgaserna från sodapannan får som medelvärde per år inte överstiga 100 mg/m³ ntg. Detta värde ska dessutom utgöra riktvärde vid varje mätning. Mätning ska ske minst en gång per tertial.

Andra hand:

Stofthalten i rökgaserna från sodapannan får som årsmedelvärde av minst tre mätningar per kalenderår inte överstiga 100 mg/ m³.

Utsläpp till vatten

12. Utsläpp av COD_{tot} får som årsmedel- och gränsvärde uppgå till högst 9,0 ton/dygn och som månadsmedel- och riktvärde uppgå till högst 10,0 ton/dygn.
13. Utsläpp av SÄ (GF/A) får som årsmedel- och gränsvärde uppgå till högst 2,8 ton/dygn och som månadsmedel- och riktvärde uppgå till högst 3,3 ton/dygn.

14. Utsläpp av totalfosfor får som årsmedel- och riktvärde uppgå till högst 16 kg/dygn.
15. Utsläpp av totalkväve får som årsmedel- och riktvärde uppgå till högst 160 kg/dygn.

Andra hand avseende villkor 12 - 15:

Om begränsningsvillkor övervägs erfordras en prøvotid avseende utsläpp till vatten omfattande två år.

Under prøvotiden ska tekniska och ekonomiska förutsättningar utredas avseende ytterligare intern optimering av flöden från pappersbruk och vedhantering till biorening samt förutsättningar för stabilare drift av bioreningen. Utredningen tillsammans med förslag på villkor för vatten ska redovisas till mark- och miljödomstolen.

Nuvarande villkor ska gälla under prøvotiden och till dess annat beslutas.

Buller

16. Ljudnivån från verksamheten skall vid bostäder inte överstiga riktvärdet 50 dB(A) nattetid, 60 dB(A) dagtid och 55 dB(A) övrig tid. Nattetid får ljudets momentanvärde inom nämnda område inte överstiga 70 dB(A).

Andra hand:

Om begränsningsvärdesvillkor ska övervägas erfordras en prøvotid om två år för fastställande av lämplig utformning av villkoret. Utredningen ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Nuvarande villkor ska gälla under prøvotiden och till dess annat beslutas

Energi

17. Bolaget ska årligen tillsammans med miljörapporten redovisa planerade energihushållningsåtgärder samt resultat av genomförda åtgärder.

Avfall

18. Bolagets avfallsplan ska uppdateras årligen och redovisas till tillsynsmyndigheten.

Yrkande

Bolaget hemställer om tillstånd enligt miljöbalken att vid anläggningarna i Väja öka den årliga produktionen med 40 000 ton till 300 000 ton oblekt kraftpapper och **häremot svarande mängd pappersmassa, allt i huvudsaklig överstämmelse med vad som redovisas i ansökan med bilagor. Vidare hemställes om verkställighetsförordnande.**

YTTRANDEN M.M. I SAMMANDRAG

Naturvårdsverket har anfört följande. Naturvårdsverket har inget att erinra mot att tillstånd ges till ansökt verksamhet under förutsättning att erforderliga villkor föreskrivs. När det gäller villkor för utsläpp till luft, vatten och buller kvarstår verkets villkorsyrkanden oförändrade enligt följande.

Luft

Naturvårdsverket yrkar att nuvarande villkor 3 om stofthalt i rökgaser från barkpannan ändras och att mark- och miljödomstolen fastställer ett begränsningsvärde på 50 mg/m³ ntg vid 6 % syrgashalt. Villkoret bör gälla fr.o.m. den 1 januari året efter produktionsvolymen överstigit 260 000 ton slutprodukt under ett kalenderår. Fram till dess bedömer Naturvårdsverket att de oförändrade utsläppsnivåer som Bolaget föreslagit kan godtas.

Vatten

Naturvårdsverket yrkar att nu gällande villkor om utsläpp till vatten ändras och att mark- och miljödomstolen fastställer följande slutliga villkor.

Fr.o.m. den 1 januari året efter att produktionsvolymen överstigit 260 000 ton slutprodukt under ett kalenderår får utsläppen av COD, SÄ_{GF/A}, P-tot och N-tot inte överstiga nedanstående begränsningsvärden. För de begränsningsvärden som ska beräknas som månadsmedelvärden gäller att minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret ska klara begränsningsvärdet för att detta ska anses uppfyllt.

Parameter	Månadsmedelvärde	Årsmedelvärde	Totalt (årsvärde)
COD	8,5 kg/ton slutprodukt		2 200 ton/år
SÄ _{GF/A}	1,3 kg/ton slutprodukt		340 ton/år
P-tot		16 kg/dygn	
N-tot		160 kg/dygn	

Uttag av prov ska ske kontinuerligt och flödesproportionellt.

Fram till dess att villkoret börjar gälla bedömer Naturvårdsverket att de oförändrade utsläppsnivåer som Bolaget föreslagit kan godtas.

Buller

Naturvårdsverket yrkar att Bolagets föreslagna villkor för buller (d.v.s. det bullervillkor som gäller enligt befintligt tillstånd) i stället bör anges som provisorisk föreskrift att gälla under en provotid om två år. Under provotiden bör Bolaget åläggas att undersöka möjligheterna, tekniska och ekonomiska, att sänka ljudnivån så att 45 dB(A) nattetid, 55 dB(A) dagtid och 50 dB(A) övrig tid samt 55 dB(A) momentant nattetid kan innehållas. Kostnadsberäkningarna bör avse såväl kapital- som driftskostnader.

Förslag till slutliga villkor för buller bör utformas som begränsningsvärden och ange hur kontrollen ska ske i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis.

Utveckling av grunderna för Naturvårdsverkets ställningstagande

Bevisbördans placering och kravet på bästa möjliga teknik

Naturvårdsverket har flera gånger under målets handläggning framfört att prövningen bör omfatta hela verksamheten och inte enbart ändringen (ändringstillstånd). Men även om ansökan prövas som en ansökan om ändringstillstånd får tillståndet förenas med bestämmelser om ändring av tidigare meddelade villkor som har samband med ändringen. Detta framgår av 24 kap. 5 § andra stycket miljöbalken. Att sådana ändrade villkor även kan innebära en skärpning mot vad som tidigare gällt framgår av förarbetena till bestämmelserna om ändringstillstånd. I likhet med vad som gäller för ansökningsmål i allmänhet är bestämmelserna om prøvotidsförfarande i 22 kap. 27 § miljöbalken tillämpliga också vid ändringstillstånd.

I förarbetena framhålls att kravet på bästa möjliga teknik ska tillämpas också vid ändringstillstånd. ”Eftersom tillståndsmyndigheten vid sin prövning har att tillämpa de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, t.ex. kravet på bästa möjliga teknik, kan det nya villkoret innebära en skärpning mot vad som tidigare gällt.”

Bevisbördans placering vid tillståndsprövning framgår av 2 kap. 1 § miljöbalken. Där framgår att det är verksamhetsutövaren som är skyldig att visa att de förpliktelser som följer av 2 kap. miljöbalken iakttas.

Nytt BREF-dokument för massa- och papperstillverkning

När det gäller kravet på bästa möjliga teknik pågår för närvarande ett arbete inom EU med att ta fram ett nytt BREF-dokument för massa- och papperstillverkning. Detta dokument, som tas fram genom ett informationsutbyte mellan medlemsstaterna och de berörda industrierna, speglar det rådande teknikläget. I enlighet med artikel 13.2 i industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU) ska informationsutbytet särskilt omfatta anläggningars och tekniks prestanda, kontroll som hänger samman med denna, bästa tillgängliga teknik och ny teknik. Denna information ligger i sin tur till grund för nya BAT-slutsatser för massa- och papperstillverkning. Processen har kommit så lång att det nu föreligger ett slutligt utkast (*Best available techniques (BAT) reference document for the production of pulp, paper and board, final draft july 2013*).

I Naturvårdsverkets faktablad *Det svenska genomförandet av industriutsläppsbestämmelser med anledning av industriutsläppsdirektivet (fakta 8663, juni 2013)* beskrivs bland annat förhållandet mellan BAT-slutsatserna och miljöbalken. Där anges följande: ”Värt att notera är också att vid tillämpningen av vad som är att betrakta som bästa möjliga teknik i 2 kap. 3 § miljöbalken bör all tillgänglig kunskap beaktas. En sådan källa kan vara de lägre nivåerna

på utsläpp i en BAT-slutsats intervall. Det kan då också bli aktuellt att beakta information som finns i utkast till BREF:ar.”

Mot bakgrund av detta utgör det aktuella utkastet till BREF-dokument, oaktat att bindande BAT-slutsatser ännu inte har antagits, en god referens till vad som i dagsläget kan anses utgöra bästa möjliga teknik inom massa- och papperstillverkning.

När det gäller utsläpp till vatten av COD och suspenderade ämnen (SÄ) överstiger Bolagets utsläpp klart de övre värdena i respektive intervall i ovan nämnda slutliga utkast till BREF. Dessutom framgår det att Naturvårdsverkets yrkade utsläppsnivåer ligger i de övre delarna av intervallerna, men inom dessa (utom i fråga om Naturvårdsverkets eget omräknade månadsmedelvärde för SÄ i ton per dygn. BAT utgår dock här från årsvärden).

Liknande anläggningar i Sverige

Naturvårdsverket har vid huvudförhandlingen och i tidigare yttranden även presenterat jämförelser med liknande anläggningar för produktion av massa och oblekt papper i Sverige.

Vid en jämförelse mellan Bolagets anläggning och de övriga bruken så kan Naturvårdsverket konstatera att samtliga bruk har jämförbar processutrustning som genererar likartade mängder utsläpp till vatten av COD och SÄ innan den biologiska reningen. I jämförelse med Bolaget behandlar dock de andra bruken allt processavloppsvatten i en väl fungerande biologisk reningsanläggning. Effekten syns tydligt och avspeglas i att de specifika utsläppen till vatten av COD och SÄ uttryckt i kg/ton från Bolagets anläggning är närmare dubbelt så stora jämfört med de andra bruken.

Rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kravet på användning av bästa möjliga teknik i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det, varvid särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Det är verksamhetsutövaren som ska visa att en skyddsåtgärd eller andra försiktighetsmått i det enskilda fallet är orimligt. I förarbetena understryks att det är av avgörande betydelse för att miljöbalkens mål ska kunna uppnås i praktiken, att det ankommer på verksamhetsutövaren att visa att ett krav på försiktighetsmått måste anses orimligt i det enskilda fallet.

För att prövningsmyndigheten ska kunna göra en sådan rimlighetsavvägning som avses i 2 kap. 7 § miljöbalken måste prövningsunderlaget innehålla uppgifter om kostnaderna för olika skyddsåtgärder. Naturvårdsverket har under målets handläggning redogjort för vilka utsläppsnivåer för utsläpp till vatten som Naturvårdsverket bedömer kan anses utgöra bästa möjliga teknik utifrån 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken. Dessa nivåer återspeglas i villkors-

yrkandet. Bolaget gör gällande att utsläppsnivåerna är orimliga och vill skjuta över bevisbördan för rimligheten på Naturvårdsverket.

Av förarbetena till miljöbalken framgår dock att bevisbördans placering aldrig bör kunna bli föremål för någon skälighetsavvägning. Det är också naturligt att en företagare som utövar en verksamhet bäst kan redogöra för verksamheten och kostnaderna för olika åtgärder och därför får komma med utredning i frågan.

Naturvårdsverket kan konstatera att Bolaget inte någon gång under målets gång har redovisat kostnader för tänkbara åtgärder. Därmed har Bolaget inte heller visat att det skulle vara orimligt att införa de åtgärder som krävs för att innehålla de aktuella utsläppsnivåerna. Naturvårdsverkets villkorsyrkande avseende utsläpp till vatten bör därför bifallas. Ytterligare stöd för Naturvårdsverkets villkorsyrkanden utvecklas nedan.

Luft

Bolaget har låga utsläpp av stoft från barkpannan. Även inräknat stofthalten under 2011 och 2012 så har Bolaget en god marginal till vårt yrkade begränsningsvärde 50 mg/Nm³ vid 6 % syrgashalt.

Vatten

Delar av Bolagets avloppsvatten renas i en biologisk reningsanläggning tillsammans med kommunalt avloppsvatten. Den biologiska reningsanläggningen är dimensionerad för ta hand om och rena de av Bolaget benämnda prioriterade avloppen härstammande från olika delar av fabriken. Den biologiska reningsanläggningen har en verkningsgrad som varierar mellan 40-75 %. COD från bioreningen utgör dock endast 15-30 % av det totala utsläppet av COD från fabriken.

I december 2012 när bioreningen låg nere klarade Bolaget ändå månadsmedelvärdet för COD 10 ton/dygn, dvs. nuvarande (och av Bolaget nu föreslaget) villkor. Detta indikerar att Bolaget även med befintlig reningsanläggning har goda förutsättningar att klara det av Naturvårdsverkets yrkade månadsmedelvärdet på 8,5 kg/ton slutprodukt (vilket motsvarar 7,0 ton/dygn vid full ansökt produktion 300 000 ton slutprodukt/år).

Av dataunderlaget framgår dessutom att närmare 1/3 av det prioriterade avloppsvattnet under perioden januari 2012 till september 2013 bräddades och släpptes ut direkt till recipient. Detta i sin tur indikerar att Bolaget, om hela mängden prioriterade avlopp utan bräddning förs till en väl fungerande biologisk rening, har mycket goda förutsättningar att klara det yrkade månadsmedelvärdet för COD på 8,5 kg/ton slutprodukt och årsvärdet 2 200 ton COD/år.

Bolaget har anfört att det med dagens kunskapsläge inte kan uteslutas att det för att nå Naturvårdsverkets föreslagna utsläppsnivåer skulle kunna krävas en helt ny rening med

avsevärda investeringskostnader. I IVL:s rapport B1136 "Biologisk rening i pilotskala av avloppsvatten från ett renseri – jämförelse med olika separationstekniker" utreds möjligheter och kostnader för att rena avlopp från renseriet, vilket är det främsta problemet när det gäller utsläpp till vatten från Bolagets anläggning. I rapporten presenteras en grov kostnadsanalys.

Enligt rapporten finns det tre metoder som effektivt minskar den akuta toxiciteten i avloppsvattnet från renseriet. Den minst kostsamma är flotation med en beräknad investeringskostnad om ca 3 MSEK (år 1994) och investeringskostnaden för de två andra, biologiska respektive biologiska + flotation, är 24-27 MSEK (år 1994).

Enligt Naturvårdsverkets bedömning är det också uppenbart att det har skett en viss teknikutveckling sedan rapporten gavs ut.

Med ett mindre giftigt avloppsvatten från renseriet kommer den ordinarie biologiska rensningsanläggningen att fungera mer effektivt med mindre driftstörningar och kapaciteten är tillräcklig eftersom en del av nedbrytningen av COD redan påbörjats i förbehandlingen.

Buller

Naturvårdsverket anser att Bolaget under en prövotid om två år efter det att tillståndet vunnit laga kraft bör utreda vilka tekniska och ekonomiska förutsättningar det finns att komma ned till ekvivalenta ljudnivåer som understiger 55dB(A) dagtid vardagar, 45 dB(A) nattetid och 50 dB(A) övrig tid samt ljudnivån 55 dB(A) momentant vid närmaste bostäder. Under prövotiden kan nuvarande villkor gälla.

Naturvårdsverket har även lämnat synpunkter på Bolagets villkorsförslag.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har anfört följande.

Utsläpp till vatten

Bolaget har som andrahandsyrkande föreslagit en prövotid avseende utsläpp till vatten på två år.

Länsstyrelsen anser att villkoret ska formuleras enligt nedan:

För utsläpp till vatten ska Bolaget under en prövotid på 2 år optimera driften av den biologiska rensningsanläggningen samt tillse att alla prioriterade vatten genomgår biologisk rening. Bolaget ska även minska mängden suspenderande ämnen. Målsättningen ska vara att nå 1,3 kg suspenderande ämnen per ton papper samt 8,5 kg COD per ton papper. Under prövotiden ska nuvarande utsläppsvillkor till vatten gälla som provisorisk föreskrift. I prövotidsutredningen ska Bolaget lämna förslag på slutliga villkor i form av begränsningsvärden för utsläpp till vatten.

Länsstyrelsen yrkar att utredningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget ålades i dom från Svea hovrätt 2004-09-30 att installera en biologisk reningsanläggning enligt alternativ C i provotidsutredningen. Alternativet innebar att Bolaget skulle vidta processinterna åtgärder i kombination med biologisk rening av prioriterade flöden. Bolaget har inte lyckats med att rena alla prioriterade flöden så länsstyrelsen anser att provotiden även ska användas till att tillse att alla prioriterade flöden genomgår biologisk rening.

Utsläpp till luft

Bolaget har i sina andrahandsyrkanden gjort om riktvärden och gränsvärden till begränsningsvärden på ett sådant sätt att riktvärdena har tagits bort och bara årsgränsvärdena har blivit kvar. Detta förfarande medför att Bolaget får rymligare villkor för utsläpp till luft än enligt nuvarande tillstånd. Länsstyrelsen föreslår en något annorlunda skrivning för att göra förslagen mer likvärdiga med de gällande villkoren.

Länsstyrelsen vidhåller sin uppfattning om att stoftutsläppen från sodapannan och mesaugnen ska normeras till 6 % O₂-halt.

Länsstyrelsen vidhåller sitt förslag på stoftvillkor för barkpannan och anser att förslaget är rimligt. Barkpannan är försedd med ett elfilter och de mätningar som Bolaget redovisat för 2012 och 2013 ger ett resultat på 1,3 respektive 2 mg/m³ ntg. Marginalen upp till 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ bedömer länsstyrelsen som fullt tillräcklig.

Länsstyrelsen föreslår att begränsningsvärdena formuleras enligt nedan:

(Villkor 2) Stofthalten i gaser från imkondensorn får som årsmedelvärde inte överstiga 125 mg/m³ ntg. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst en gång per tertiäl. Överskrids 125 mg/m³ ntg vid något mättillfälle ska Bolaget genomföra åtgärder som minskar stoftemissionen och därefter genomföra en ny mätning.

(Villkor 11) Stofthalten i rökgaser från sodapannan får som årsmedelvärde inte överstiga 100 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst en gång per tertiäl. Överskrids 100 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ vid något mättillfälle ska Bolaget genomföra åtgärder som minskar stoftemissionen och därefter genomföra en ny mätning.

(Villkor 3) Stofthalten i rökgasen från mesaugnen får som årsmedelvärde inte överstiga 100 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst en gång per tertiäl. Överskrids 100 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ vid något mättillfälle ska Bolaget genomföra åtgärder som minskar stoftemissionen och därefter genomföra en ny mätning.

(Villkor 4) Stofthalten i rökgasen från barkpannan får som årsmedelvärde inte överstiga 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst en gång per tertiäl. Överskrids 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ vid något mättillfälle ska Bolaget genomföra åtgärder som minskar stoftemissionen och därefter genomföra en ny mätning.

(*Villkor 6*) Svavelvätehalten i rökgaserna från sodapannan får som begränsningsvärde inte överskrida 10 mg/m^3 ntg mer än 5 % av drifttiden per månad och 3 % av drifttiden per kalenderår. Kontroll av utsläppet sker genom kontinuerlig mätning och registrering.

(*Villkor 7*) Svavelvätehalten i rökgaserna från mesaugnen får som begränsningsvärde inte överskrida 50 mg/m^3 ntg mer än 10 % av drifttiden per månad och 5 % av drifttiden per kalenderår. Kontroll av utsläppet sker genom kontinuerlig mätning och registrering

(*Villkor 9*) För starka lustgaser ska förbränningstillgängligheten som månadsmedelvärde och begränsningsvärde uppgå till 99 % av sulfatfabrikens drifttid per månad och 99,7 % av sulfatfabrikens drifttid per år.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot Bolagets andrahandsyrkande gällande villkor nr 5, 8 och 10.

Buller.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot Bolagets andrahandsyrkande.

Energivillkor

Länsstyrelsen har inget att erinra mot Bolagets villkorsförslag.

Dagvatten

Länsstyrelsen delar inte Bolagets uppfattning att dagvattnet inte påverkas av att verksamheten utökas och vidhåller sitt yrkande från den 7 februari 2013.

Miljö- och byggnämnden i Kramfors kommun har bl.a. anfört följande. Miljö- och byggnämnden beslutar tillstyrka utökningen av verksamheten. Nämnden har inget emot att den nya mesaugnen tillförs ärendet. Nämnden yrkar att följande utredningsvillkor fastställs.

Utsläpp till vatten

Nuvarande villkorsnivåer fastställs som provisoriska villkor. Bolaget ska under en provotid på tre år utreda och genomföra åtgärder som ger en varaktig god drift med bra rening av hela vattenmängden av de flöden som pekats ut som prioriterade flöden. Under provotiden ska också huset närmast reningsverket lösas in, alternativt åtgärder vidtas som garanterar att de boende inte utsätts för besvärande lukt.

Dagvatten

Bolaget ska under en provotid på tre år göra en kartläggning av dagvattensystemet för att utreda om ytterligare avloppsvatten från byggnader leds ut via dagvattenledningar. I utredningen bör det dessutom göras en bedömning av vilken belastning dagvattnet ger, förslag till kontroll samt viktigast, om det behövs rening eller andra skyddsåtgärder för vissa delströmmar.

Avfall

Bolaget ska under en provotid på två år i samråd med mottagaren av avfallet utreda och genomföra åtgärder för att minimera svavelproblemen vid deponin.

Timmerlagring

Bolaget ska under en provotid på tre år i syfte att minska utsläpp från transporter utreda möjligheten att ha all timmerlagring vid industrin

Buller

Bolaget ska under en provotid på tre år utreda vilka åtgärder som krävs för att klara den ekvivalenta ljudnivån 45 dB(A) nattetid

Överväganden

Det tillstånd som gäller nu baseras i grunden på handlingar i ansökan inför beslutet i december 2000. Då beslutades om många utredningsvillkor varför en hel del avgöranden har senare datum. De frågor nämnden tagit upp har påverkats av en utökad produktion och ska därmed ingå i denna prövning.

Vatten

Villkoren för utsläpp till vatten har gällt knappt tre år. I handlingarna inför detta beslut angavs att de utpekade prioriterade vattnen skulle renas biologiskt medan villkoren gäller för det totala utsläppet från massatillverkningen. Bolaget redovisar att de underskridit utsläppsvillkoren. Nämnden anser, med hänvisning till det allmänna villkoret i grundtillståndet, att bolaget också åtagit sig att rena allt prioriterat vatten.

Bolaget har under långa perioder inte renat allt prioriterat vatten. Det vatten som är mest angeläget att rena pga. dess innehåll av toxiska ämnen är det vatten som kommer från renseriet. Det är samtidigt detta vatten som troligen orsakar mest problem i reningsanläggningen. I samband med tidigare åtgärdsutredningar har avloppsvattnet från renseriet släppts ut orenat eller så har mängden renserivatten begränsats. Mängden avloppsvatten från renseriet varierar med mängden snö på timret och behovet av att tina stockar inför barkning. Nämnden förutsätter att mängden renserivatten ökar proportionellt med mängden timmer.

Program för utredningarna bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten

Luft

Utsläppen till luft bör formuleras som begränsningsvärden. Nämnden accepterar inte Bolagets andrahandsyrkanden på villkor 6, 7 o 9. Dessa formuleringar medför att det inte skulle finnas några utsläppsvärden under 2 månader per år. Dessa tre villkor reglerar utsläpp av luktämnen, dvs. det som ger mest påtaglig effekt i närområdet och det är viktigt att

dessa utsläpp minimeras. Nämnden anser att villkoren bör formuleras så att de gäller alla månader per år. Ett alternativ kan vara att sätta begränsningsvärdet som årsmedelvärde.

Lukt

Vid prövningen av reningsanläggningen behandlades inte frågan om svavelvätelukt. Lukten är ett stort problem och var mycket besvärande även under senaste vintern och våren. Nämnden har erhållit klagomål från intilliggande industri om denna obehagliga lukt. Lukten har också varit tydlig uppe vid riksväg 90, drygt 200 meter från anläggningen. Klagomålen på lukt har kommit det senaste året. Eftersom lukten hör ihop med reningen och åtgärder för att minska lukten kan påverka reningsresultaten är detta ytterligare ett argument för att besluta om provotid.

Bolaget skriver att tillsynsmyndigheterna hålls informerad om utredningsarbetet och har goda förutsättningar att påverka arbetet. Nämndens erfarenhet är att informationen är mycket kortfattad och möjligheterna att påverka är liten. Huvuddelen av den information nämnden har om reningsanläggningen kommer från miljö- och byggförvaltningens arbete som tillsynsmyndighet på den kommunala delen av reningsverket.

Timmerlagring

Bolaget började lagra timmer utanför fabriksområdet när de byggde industrispåret. Det beskrevs då som en tillfällig lösning. Lagringen har fortsatt sedan dess och beskrivs nu som en del i verksamheten. Att ha interna lager på så stora avstånd påverkar transportarbetet och därmed miljön. Eftersom förbrukningen av timmer ökar borde också behovet av att lagra timmer öka och därmed är det en fråga som bör behandlas i denna prövning.

Buller

Nämnden har tidigare yrkat om provotid för buller för att nå lägre nivåer. En förändring från riktvärden till begränsningsvärden innebär en skärpning och nämnden instämmer därför i Bolagets andrahandsyrkande vad gäller buller.

Bolaget har i bemötande anfört bl a följande.

Allmänt

Slutliga villkor för befintligt tillstånd i flera avseenden har fastställts tämligen nyligen. Det saknas således skäl att för sökt ändringstillstånd ändra några villkor. Det saknas även skäl att på nytt förordna om provotidsutredningar i avseenden som nyligen varit föremål för prövning.

Mark- och miljööverdomstolens avsikter med införande av begränsningsvärden, och utmönstring av riktvärden, är inte att villkor per automatik ska skärpas. Tvärtom har Mark- och miljööverdomstolen gett tydliga exempel på hur "ventiler" kan utformas för att begränsningsvärden på rimligt sätt ska motsvara vad som tidigare var åsyftat med riktvärden.

Bolaget bestrider bifall till yrkanden om villkorsändringar och prøvotidsförordnanden. Vidare motsätter sig Bolaget att frågor om avfall, dagvatten och timmerlagring ska prövas i ansökningsmålet. Dessa frågor får snarare hanteras inom ramen för tillsynen.

Naturvårdsverket har i grunderna för sina yrkanden i många fall hänvisat till det utkast till nytt BREF-dokument med BAT slutsatser som finns för massa och pappersindustri, senaste utkastet "Final Draft juli 2013". Bolaget vidhåller att utkastet ska hanteras som det utkast det är och inte ska föregripas och än mindre utgöra grund för värdering av utsläppsnivåer och fastställande av villkor i detta fall. När och om slutsatserna har beslutats, kommer de att gälla fullt ut för de verksamheter som omfattas med den tidplan och praktisk hantering som föreskrivs.

De BAT-nivåer som diskuteras i utkasten är vanligtvis flerårsmedelvärden (long term averages). Till detta kommer att de BAT-värden som anges avser normal drift, och inte inkluderar perioder med onormal drift. BAT-värden som anges ska jämföras med bedömda eller beräknade tekniska nivåer. För villkorsvärdet krävs sedan av rättsäkerhet en marginal, vars storlek beror på vilken tidsperiod villkorsvärdet avser. Marginalen är större för månads-värden än för årsvärden, då normala variationer får än större betydelse ju kortare tidsperiod som avses.

Det saknas grund att bifalla Naturvårdsverkets yrkanden. Överlag är det ett orimligt synsätt att föregripa det nya förfarandet med BAT-slutsatser. Det är inte heller rimligt att tillämpa kommande generella föreskrifter på annat sätt än vad som faktiskt är avsett med dem.

Utsläpp till vatten

Remissinstanserna föreslår förnyad prøvotid för utsläpp till vatten, och anser att både interna och externa åtgärder ska utvärderas. I detta sammanhang bör det klargöras att sedan prövningen år 2000 så har ett omfattande utredningsarbete genomförts, där både interna och externa åtgärder har värderats.

Tillstånd till sambehandling av industrins avloppsvatten med kommunens avloppsvatten i det kommunala reningsverket erhöles 2006-12-18.

De åtgärder som genomförts och effekten av dessa beskrevs och utvärderades i den prøvotidsredovisning som inlämnades till domstolen i augusti 2008, och slutliga villkor för utsläpp till vatten meddelades i en dom så sent som 2009-09-10.

Bolagets arbete med att optimera den biologiska reningen är ett kontinuerligt arbete som syftar till att nå en hög reningsgrad, goda arbetsmiljöförhållanden och en optimerad belastning av anläggningen. Tillsynsmyndigheten hålls informerad om arbetet och myndigheternas förutsättningar att påverka arbetet måste anses vara goda. Ett fokuserat arbete bedrivs även inom anläggningen för att generellt minska utsläppen till vatten.

Den sammantagna effekten av arbetet kan ses i utvecklingen av utsläppsnivåerna över de senaste åren, samt bedömningar för nu tillståndsgiven och ansökt verksamhet. Vid redovisning av utsläppsnivåer är det viktigt att tydliggöra ett uppmätta och redovisade utsläpp även inkludera de mindre mängder föroreningsämnen som vid problem i den biologiska reningen inte leds till rening. Vid dessa tillfällen registreras både flöde och föroreningshalt, vilket inkluderas i redovisade utsläpp.

Nu planerad produktionsökning bedöms inte komma att öka utsläppen av COD och SÄ. Planerade åtgärder i kokeriet och trimningar av massatvätt och vattensystem i pappersbruket bedöms möjliggöra en ökad produktion utan att de absoluta utsläppen ökar.

Bolaget bedriver ett aktivt arbete med att optimera reningen och med att minska utsläppen till vatten och menar att en separat provotid inte kan anses påkallad.

Naturvårdsverket har i första hand yrkat på en skärpning av villkoren utan att beakta hur och till vilka kostnader utsläppen ska kunna sänkas till de nivåer som krävs för ett innehållande av föreslagna skärpta villkor. I andra hand yrkar Naturvårdsverket på en provotid för utsläpp till vatten, vilket länsstyrelsen och kommunen har yrkat på i första hand.

Bolaget har i ansökan yrkat om oförändrade villkor för utsläpp till vatten och poängterar att oförändrade villkor innebär en tydlig skärpning av specifika utsläpp till vatten. Naturvårdsverkets förslag innebär en orimlig sänkning av utsläppsnivåerna för COD och SÄ GF/A. Bolaget har bedömt flerårsmedelvärdena till 8 ton/d för COD, motsvarande 2 920 ton/år, och 1,8 ton/d för SÄ, motsvarande 657 ton/år.

Bolaget bestriider Naturvårdsverkets förslag till villkor med hänvisning till vad som redovisas avseende BAT-slutsatser och vad som följer nedan. De av Naturvårdsverket yrkade nivåerna innebär en avsevärd skärpning. Bolagets nuvarande villkor för COD och SÄ motsvarar ett årsutsläpp på 3 285 ton/år för COD och 1 022 ton/år för SÄ. Detta ska jämföras med Naturvårdsverkets yrkade 2 200 respektive 340 ton/år. Naturvårdsverket har inte redovisat vilken typ av åtgärder de anser krävs och som skulle vara rimliga att genomföra för att nå dessa nivåer.

Bolaget motsätter sig Naturvårdsverkets yrkande. En sådan minskning av utsläppen motiveras inte av förhållanden i recipienten, tvärtom visar recipientundersökningar att nuvarande utsläppsnivåer från verksamheten inte har någon märkbar negativ miljöpåverkan. För att kunna nå de av Naturvårdsverkets föreslagna nivåerna, behöver omfattande åtgärder vidtas. Med dagens kunskapsläge kan inte uteslutas att det skulle kunna omfatta en helt ny rening, vilket skulle medföra betydande tillkommande investeringar innebärande en avsevärd ökning av både kapital och driftkostnader. Det finns inte någon väsentlig miljönytta som skulle kunna motivera dessa betydande kostnader.

Kontinuerligt arbete pågår i verksamheten för att optimera reningen av processavloppsvattnet, inklusive den biologiska reningen. Arbetet pågår i syfte att optimera belastningen av den biologiska reningen, nå en hög reningsgrad och goda arbetsmiljöförhållanden. Om begränsningsvillkor övervägs erfordras en provotid avseende utsläpp till vatten. Bolaget har ett andrahandsyrkande som motsvarar yrkandet från länsstyrelse och kommun, det vill säga en provotid för utsläpp till vatten. Utsläpp till vatten behöver ses som en helhet, varför alla nu gällande villkor för utsläpp till vatten ska gälla under provotiden.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande gjort en jämförelse med andra massa- och pappersbruk avseende utsläpp av COD och SÄ, dels i ton/år och dels i kg/ton massa. Vid fastställande av rimliga miljöåtgärder och villkorsnivåer från olika industrier beaktas vad som är tekniskt möjligt samt miljömässigt och ekonomiskt motiverat. Två av de anläggningar som är med i jämförelsen, Bäckhammars Bruk och Billerud Korsnäs Frövi, ligger i anslutning till relativt små inlandsrecipienter, vilket innebär att det är miljömässigt motiverat att hålla utsläppen från anläggningen på en låg nivå. Vid en jämförelse av data bör man även beakta att i värdena för Bolagets verksamhet inkluderas bidrag från kommunalt avloppsvatten. Vidare är Bolagets uppfattning att utsläppet av SÄ från Billerud Korsnäs Frövi avser SÄ70, vilket inte kan jämföras med SÄ (GF/A). Slutligen vill Bolaget upplysa om att den inlösen av fastighet närmast reningsverket/bioreningen som kommunen yrkar på, har genomfört under 2013.

Normering av syrgashalt för mesaugn och sodapanna

Länsstyrelsen föreslår att villkoren för stoft från mesaugn och sodapanna görs om till ett stoftvillkor vid en syrgashalt på 7 %.

Bolaget står fast vid sitt tidigare bemötande daterat den 13 maj 2013, och det faktum att gällande praxis i branschen är att redovisa stoft vid den syrgashalt som gäller för varje mätning, aktuell syrgashalt, för både mesaugnar och sodapannor. Dessa enheter uppvisar inte samma betydande variationer i syrgashalter som är fallet för bark- och fastbränslepannor.

Utsläpp till luft

De yttranden som inkommit avseende utsläpp till luft berör stofthalt från barkpannan och önskemål om normering av syrgashalt för stofthalter från sodapanna och mesaugn.

Bolaget bestrider Naturvårdsverkets och länsstyrelsens yrkande om fastställande av ett begränsningsvärde om 50 mg/m^3 ntg för barkpannan vid 6 % syrgashalt. Utgångspunkten för relevant villkorsnivå bör vara den bedömda tekniska emissionsnivån (flerårsvärde) från fastbränslepannan $< 45 \text{ mg/m}^3$ ntg normaliserat till 6 % O_2 vid 260 000 och 300 000 årston.

För att klara den av Naturvårdsverket och länsstyrelsen föreslagna villkorsnivån kan det komma att krävas kompletterande investeringar i stoftreningsutrustning. Det av myndighe-

terna föreslagna villkoret, 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂, skulle kräva en dimensionerande teknisk nivå på 30 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ för att ha marginal för normala variationer.

Bolaget kan som andrahandsyrkande medge en halvering av nuvarande villkorsnivå, vilket innebär en villkorsnivå av 70 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ motsvarande nivån 50 mg/m³ ntg vid den idag givna referensnivån 10 % CO₂.

Vidare vill Bolaget poängtera att det inte är möjligt att ha ett begränsningsvärde att gälla för varje enskild mätning, då mätningarna utgörs av manuella stickprov som genomförs minst 3 gånger per år.

Buller

Under prövningen 2000 kartlades ett 100-tal bullerkällor respektive förutsättningar för att nå 50 dB(A) och 45 dB(A) i omgivande bebyggelse. I utredningen konstaterades att åtgärder behövde vidtas för att nå 50 dB(A) och det bedömdes att ett betydande antal, hälften av bullerkällorna (49 st), behövde åtgärdas för att innehålla en bullernivå av 45 dB(A).

En omfattande förnyad kartläggning av bullerkällor (119 st) och påverkan på omgivande bebyggelse genomfördes under 2010. Utredningen kompletterades med ytterligare mätningar 2011. Utifrån utredningen togs åtgärdsplan för att nå nivån 50 dB(A) fram och åtgärder har vidtagits under 2012 inkluderande skärmningar, utbyte av ljuddämpare och rengöring av värmeåtervinningsutlopp.

Den planerade produktionsökningen bedöms inte medföra någon märkbar ökning av bullernivån, och den nya mesaugnen bedöms om något innebära en förbättring av bullersituationen. Mot bakgrund av detta kan Bolaget inte se att det för de förändringar som nu planeras är påkallat att genomföra några utredningar av bullerförhållandena.

DOMSKÄL

Ändringstillstånd

Bolaget har ansökt om ett s.k. ändringstillstånd innebärande att produktionen av oblekt kraftpapper ökas med 40 000 ton från nuvarande 260 000 ton till 300 000 ton, vilket innebär en ökning med drygt 15 %. Ökningen är i nivå med vad Mark- och miljööverdomstolen tidigare ansett ligga inom den gräns som anses vara möjlig med ett ändringstillstånd.

Även i övrigt uppfyller ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen de krav som kan ställas på dessa. Mark- och miljödomstolen finner således att Bolagets ansökan om tillstånd för den utökade verksamheten kan hanteras inom ramen för 16 kap. 2 § 1 st. miljöbalken.

Villkor allmänt

Bolaget har i första hand ansökt om en förlängning av de villkor som tidigare gällt för verksamheten. Mark- och miljödomstolen finner i likhet med miljö- och byggnämnden i kommunen att dessa villkor är formulerade med tanke på de förhållanden som rådde vid millennieskiftet och inte längre kan tas som intäkt för de förhållanden som nu råder. Även om slutliga villkor i vissa avseenden fastställts så sent som 2009 så har dessa villkor sitt ursprung i det tillstånd som gavs år 2000 och kan inte längre ses som fullt moderna. Mark- och miljödomstolen konstaterar att domstolen är oförhindrad att fastställa villkorsskäpningar även i en ansökan om ändringstillstånd, vilket framgår av förarbetena till bestämmelserna om ändringstillstånd (prop. 2004/05:129).

I likhet med vad remissinstanserna anfört finner mark- och miljödomstolen således att en skärpning av villkoren är både nödvändig och möjlig.

Vid huvudförhandlingen blev det uppenbart att ytterligare skriftväxling var nödvändig. Bolaget förelades att i samband med annat yttrande, komplettera ansökan med uppgifter om kostnader för att rena utsläppen till vatten i större grad. Någon redovisning angående kostnader har Bolaget inte presenterat.

När det gäller de krav som Naturvårdsverket har framställt på Bolaget att ytterligare rena sina utsläpp till lägre nivåer, har Bolaget anfört att verket bör redovisa kostnader för vad en sådan rening kan komma att uppgå till. Mark- och miljödomstolen konstaterar att den verksamhetsutövare som söker tillstånd enligt miljöbalken har att visa att de villkor som yrkats av remissmyndigheterna är för kostnadskrävande för att kunna genomföras (2 kap. 3 § miljöbalken jmf. 2 kap. 7 § miljöbalken).

Mark- och miljödomstolen delar Bolagets uppfattning om att utkastet till BAT-slutsatser är just ett utkast men domstolen konstaterar samtidigt att utkastet, tillsammans med erfarenheter från andra anläggningar med jämförbar produktion och produktionsmetod, kan tjäna som underlag för att fastställa vad som är att anse som BAT för verksamheten. Detta gäller särskilt då Bolaget inte presenterat någon egen djupare utredning i frågan

Utsläpp till vatten

Som Naturvårdsverket angett, har Bolaget relativt sett höga specifika utsläppsvärden i jämförelse med andra liknande massa- och pappersbruk. En avsevärd potential för en minskning av utsläppen till vatten synes föreligga, inte minst med beaktande av att bara en del av flödena leds till bioreningen för närvarande.

Bolaget har i andra hand yrkat att frågan om utsläpp till vatten sätts på prövotid. Mark- och miljödomstolen delar Naturvårdsverkets uppfattning att slutliga villkor beträffande utsläpp till vatten kan fastställas med krav på utsläppsminskningar avseende COD och SÄ (GF/A). Dessa krav på utsläppsminskningar träffar Bolaget det andra året efter det år när produk-

tionsnivån överstiger 260 000 ton för första gången vilket innebär att Bolaget har viss tid på sig att göra de förändringar som är nödvändiga.

Beträffande utsläpp av fosfor och kväve delar mark- och miljödomstolen Bolagets och Naturvårdsverkets uppfattning att nuvarande villkor kan fastställas och gälla även fortsättningsvis.

Utsläpp till luft

När det gäller utsläpp till luft delar mark- och miljödomstolen Bolagets uppfattning om normering till viss syrehalt. Domstolen finner därför att det som länsstyrelsen yrkat om att utsläpp av stoft från mesaugn och sodapanna ska fastställas vid viss O₂-halt inte ska ligga till grund för villkorsregleringen.

Bolaget har i andra hand medgett ett yrkande om utsläpp av stoft från fastbränslepannan om 70 mg/m³ ntg vid 6 % O₂-halt vilket också bör fastställas som villkor.

Mark- och miljödomstolen finner även att de av alla remissmyndigheter framställda yrkandena om att det inte är tillräckligt att reglera vissa utsläpp under enbart tio av årets tolv månader bör vinna gehör. Domstolen fastställer därför även ett årsmedelvärde för dessa utsläpp.

När det gäller utsläpp av stoft från mesaugnen finner mark- och miljödomstolen att det inte är skäligt att fastställa samma villkor för den nya mesaugnen som gällde för de mesaugnar som nu tagits ur drift, utan skärper villkoret i viss mån.

I övrigt accepterar mark- och miljödomstolen den sammanställning som Naturvårdsverket har gjort men medger Bolaget något högre specifika utsläppsvärden än vad Naturvårdsverket yrkat.

Buller

Verksamheten är lokaliserad på en plats som långt ifrån är optimal med hänsyn till eventuell utbyggnad i framtiden. Industrin är inklämd mellan Bollstafjärden och riksväg 90 utan möjlighet till expansion mot sydväst eller nordost. Viss, i vart fall teoretisk möjlighet till expansion, finns åt nordväst och sydost. Bolagets möjligheter att välja platser för bullrande verksamheter är därmed mycket kringkurna, dels med tanke på kravet på närhet till annan verksamhet på industrin, och dels med tanke på att villkor för maximalt buller vid bostadshus ska uppfyllas.

Naturvårdsverket har yrkat att frågan om buller sätts på provotid. Bolaget har ansett att frågan har utretts under en längre tid och att den därmed är färdigutredd. Mark- och miljödomstolen finner att det fortfarande återstår en hel del att göra för Bolaget så att buller vid bostäder hamnar på en rimligare nivå. Genom de utredningar Bolaget redan utfört bör

Bolaget ha en god bild av vad man behöver göra för att begränsa buller från verksamheten. Domstolen delar således Bolagets uppfattning att frågan i sig inte behöver utredas ytterligare utan att slutliga villkor kan fastställas direkt. Skärpta krav behöver emellertid ställas på Bolaget, inte minst när det gäller momentana ljud nattetid.

Mark- och miljödomstolen finner att de villkor som Naturvårdsverket yrkat att Bolaget ska utreda under en provotid, är svåra att uppnå. Slutliga villkor fastställs som ligger mellan dessa värden och de värden som nu är gällande.

De nya skärpta kraven kommer att börja gälla två år efter det kalenderår när produktionen överstigit 260 000 årston för första gången. Intill dess kan nuvarande villkor fortsatt gälla, dock med undantagen att lördagar inte längre ska räknas som vardag, samt att momentana ljud nattetid inte får överstiga 65 dB(A).

Övriga villkor

Länsstyrelsen har yrkat att det i ett antal villkor också ska fastställas hur kontrollen av villkoret bör ske. Mark- och miljödomstolen finner att detta lämpligen fastställs i kontrollprogrammet.

I likhet med Bolaget anser mark- och miljödomstolen att villkor beträffande frågor om avfall, dagvatten och timmerlagring ej behöver prövas i detta tillstånd om ändring av verksamheten då dessa frågor nu inte berörs i någon avgörande grad. Dessa frågor får snarare tills vidare hanteras inom ramen för tillsynen.

Nytt villkor beträffande kontrollprogram fastställs.

Verkställighetsförordnande

Av 22 kap 28 § miljöbalken framgår att mark- och miljödomstolen får förordna att tillståndet får tas i anspråk innan domen vunnit laga kraft (s.k. verkställighetsförordnande) om det finns skäl till detta. Bolaget har yrkat att verkställighetsförordnande medges. Något skäl till att ett sådant verkställighetsförordnande ska medges har inte anförts av Bolaget. Mark- och miljödomstolen avslår därför detta yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 425)

Överklagande senast den 4 april 2014. Prövningstillstånd krävs.

Lars Nyberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Nyberg, ordförande, tekniska rådet Ove Eriksson samt de särskilda ledamöterna Bengt Hultman och Bengt Taflin.